

Fiqihun ibada a cikin hotuna

Karantar da hukunce-hukuncen musulunci a
sauqaqe

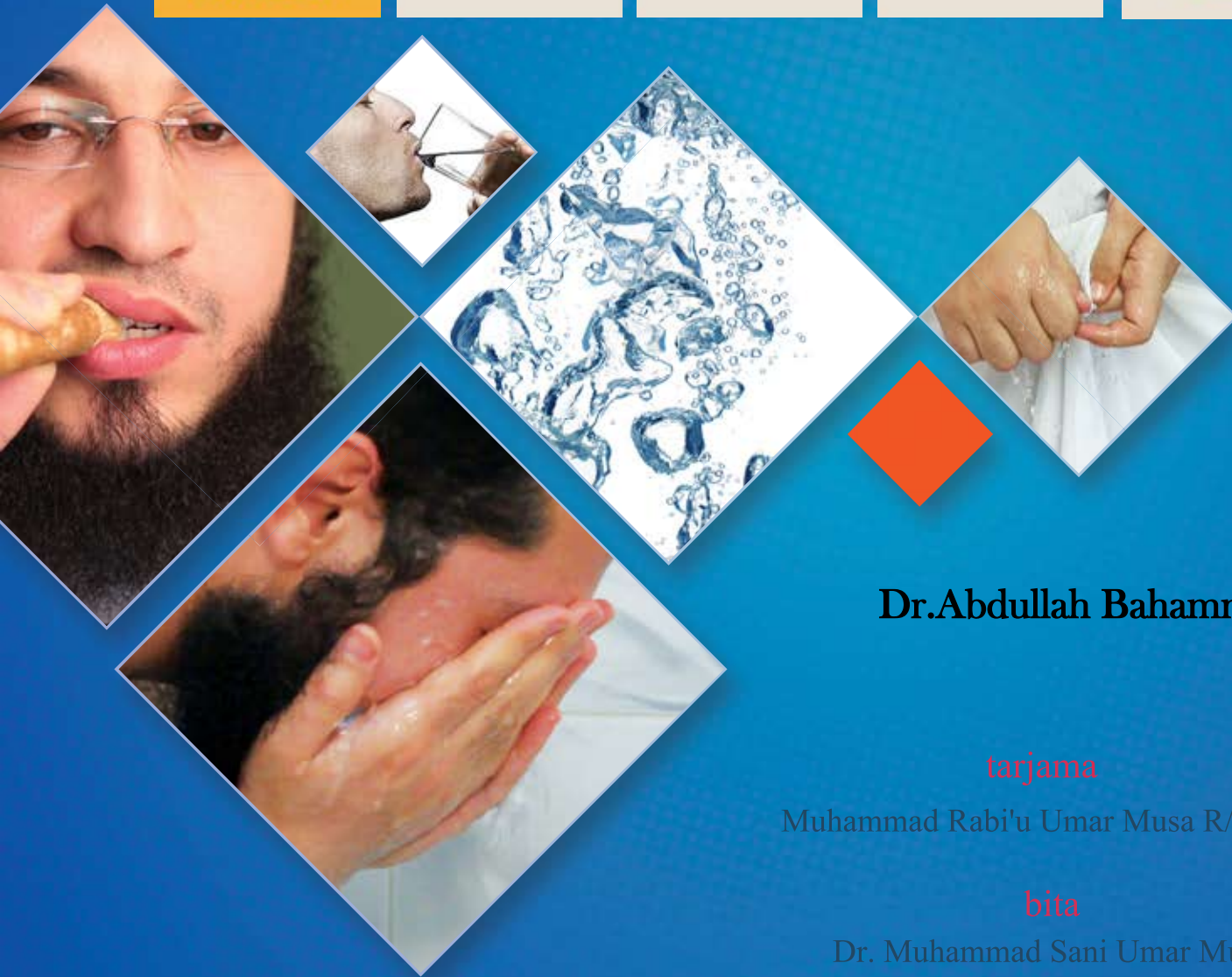
Tsarki

Sallah

Azumi

Zakkah

Hajji

Dr. Abdullah Bahammam

tarjama

Muhammad Rabi'u Umar Musa R/lemo

bita

Dr. Muhammad Sani Umar Musa
Shaikh Nura Sani Muhammad

Shafa Akan Huffi Da Safa
Da Karan-Xori Da Bandeji
Da Makamancin Haka

8 Shafa Akan Huffi Da Safa Da Karan-Dori Da Bandeji Da Makamancin Haka

Huffi

Shi ne takalmin fata

Safa

Ita ce wata aba saƙaƙƙiya da ake sawa a kafa kafin sa takalmi.

Hukuncin Shafa a kan huffi da safu

An shar'anta yin shafa a kan huffi da safu, saboda hadisai masu yawa, daga cikinsu akwai hadisins da aka rawaito daga Anas ɗan Malik – Allah ya yarda da shi – lokacin da aka tambaye shi dangane da shafa a kan huffi, sai ya ce, «Manzon Allah (ﷺ) ya kasance yana shafa a kan huffinsa biyu» (Bukhari da Muslim suka rawaito).

Sharuɗɗan Shafa a kan huffi da safu

1. Sanya su bayan an gama alwala : An karɓo daga Mugiratu – Allah ya yarda da ita – ya ce, «Na kasance tare da Manzon Allah (ﷺ) a wata tafiya, sai na yi nufin in cire masa huffinsa (yayin da zai yi alwala) sai ya ce, "Kyale su, na sanya kafafuwa ne a cikinsu suna masu tsarki" Sai ya yi shafa a kansu» (Bukhari da Muslim suka rawaito).

2. Ya zama (huffin ko safar) sun rufe idon sau, ba a shafar kasa da idon sawu, saboda nan ba ya cikin kafa.

T s a r k i

Bayanin menene huffi da safu

Hukuncin shafa a kansu

Sharuɗɗan shafa a kansu

Tsawon lokacin da za a yi shafar a kansu

Yadda ake shafa a kansu

Abubuwan da suke bata shafa a kansu

Shafa a kan karan—dori da bandeji da filasta

Bayanin menene karan-dori da bandeji da filasta

Dalilin halaccin shafar

Sharuɗɗan shafar

Yadda ake shafar

3. Ya zama an yi (huffin ko safar) da abu mai tsarki.
4. su zama ya halatta a yi amfani da su, kada su zama da haramtattun abubuwa, kamar alhariri ga maza.
5. Shafar ta kasance a cikin lokacin da aka iyakance, saboda Manzon Allah (ﷺ) ya iyakance lokacin shafa (Dare ɗaya da yini ga wanda yake zaune a gida, kwana uku ga matafiyi) ba ya halatta a ketare su.
6. Shafar ta zama yayin tsarki ne daga karamin kari, ba babban kari ba, An karɓo daga Safwan ɗan

Assal – Allah ya yarda da shi – ya ce, «Manzon Allah (ﷺ) ya kasance yana umartar mu idan muna matafiya, mu yi shafa a kan huffinmu, kada mu cire su don bayan- gida ko fitsari, ko barci, har tsawon kwana uku, sai dai idan mun yi janaba» (Bukhari ne ya rawaito shi).

A nan ana nufin wajibi a kan mai janaba ya cire huffinsa idan zai yi wanki, ya mayar da su bayan ya gama.

Tsawon Lokacin Shafa A Kan Huffi Da Safa

Dare ɗaya da yini ga wanda yake zaune a gida, kwana uku da dararensu ga matafiyi

Dalili a kan haka faɗin Aliyyu – Allah ya yarda da shi – ya ce, «Manzon Allah (ﷺ) ya sanya kwana uku da dararensu ga matafiyi, kwana ɗaya da dare ɗaya ga mazaunin gida» (Nasa'i ne ya rawaito shi)

Ba a shafar kasan idanuwan kafa

Yadda Ake Lissafa Lokacin Shafa

Lokacin shafa yana farawa daga shafar farko bayan yin kari, idan mutum ya sanya safarshi bayan ya yi alwala, sai ya yi kari (abin da yake warware alwala, da ya zo alwala) sai ya shafa a karon farko, to daga wannan shafar sai ya lissafa kwana ɗaya da darena (wato awa ashirin da huɗu).

Misali : Mutum ne ya yi alwala, bayan ya wanke kafafunsa, sai ya sanya safar shi, ya yi sallar asuba. Da ƙarfe goma na safe sai ya yi kari, alwalarsa ta warware, da ƙarfe sha ɗaya na safe sai ya yi alwala don ya yi sallar walha, ya yi shafa a kan safarsa, to daga wannan lokaci ya halatta ya ci gaba da shafa a kan safarsa har zuwa ƙarfe goma sha ɗaya na washegari. Wannan ga wanda yake mazaunin gida ba matafiyi ba, shi matafiyi yana da kwana uku da dararensu.

Yadda Ake Shafa A Kan Huffi Da Safa

Ana shafar saman huffi ne da hannaye guda biyu, bayan an jika su da ruwa, tun daga 'yan 'yatsun kafa zuwa ƙwauri (idon sau) sau ɗaya, zai shafi kafar dama da hannun dama, kafar hagu da hannun hagu.

29 – Ba a shafar kasan huffi, haka nan diddige, Aliyyu – Allah ya yarda da shi – ya ce, «Da a ce addini ra'ayi ne, da kasan huffi shi ya fi cancanta a shafa fiye da samansa. Haƙika ni na ga Manzon Allah (ﷺ) yana shafar saman huffinsa» (Abu Dawud ne ya rawaito shi).

Abubuwan Da Suke Bata Shafa A Kan Huffi Da Safa

1 – Karewar lokacin shafar

2 – Cire safar duka guda biyu ko ɗaya daga cikinsu

<https://www.al-feqh.com/ha>

Kashen Ruwa

3 – Samuwar babban kari. An karbo da Safwan dan Assal – Allah ya yarda da shi – ya ce, «Manzon Allah (ﷺ) ya kasance yana umartar mu idan muna matafiya, mu yi shafa a kan huffin, kada mu cire su don bayan- gida ko fitsari, ko barci, har tsawon kwana uku, sai dai idan mun yi janaba»(Tirmizi ne ya rawaito shi).

Kiyaye hakkin wasu

Ya kamata ga duk wanda yake sanye da safa ya cire ta, idan ya ji tana wari, ya wanketa ya tsaftace ta, don kada ya cutar da 'yan uwansa musulmi.

<https://www.al-feqh.com/ha>

Shafar kasan huffi

Shafar kasan huffi

Tube safa yana bata shafar

Shafa da hannaye biyu

Awa 72 ga matafiyi

Awa 24 ga mazaunin

Misali : Mutum ne ya yi alwala, bayan ya wanke kafafunsa, sai ya sanya safar shi, ya yi sallar asuba. Da karfe goma na safe sai ya yi kari, alwalarsa ta warware, da karfe sha daya na safe sai ya yi alwala don ya yi sallar walha, ya yi shafa a kan safarsa, to daga wannan lokaci ya halatta ya ci gaba da shafa a kan safarsa har zuwa karfe goma sha daya na washegari. Wannan ga wanda yake mazaunin gida ba matafiyi ba, shi matafiyi yana da kwana uku da dararensu.

Kashen Ruwa

Shafa A Kan Karan-Dori Da Bandeji, Da Filasta

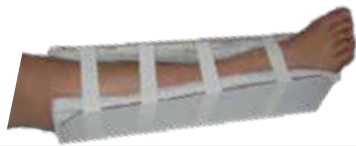
Karan-dori

Shi ne abin da ake daure karaya da shi, kamar filasta da karare da makamantansu

Bandeji

Shi ne abin ake lullube ciwo ko kuna da shi, na tsumma ko makamancinsa, don yin magana

Filasta

Abin da ake likawa akan ciwo don yin magani

Dalilin Halaccin Shafa A Kan Karan-Dori

An karbo daga Jabir – Allah ya yarda da shi – ya ce, "Mun fita wata tafiya, sai dutse ya samu wani mutum daga cikinmu ya fasa masa kai sannan kuma sai ya yi mafarki, sai ya tambayi abokansa "Shin akwai wani rangwame in yi taimama?« Sai suka ce masa "Ba wani rangwame, tunda dai za ka samu ruwa". Sai ya yi wanka kuma ya mutu. Lokacin da muka zo wajen Manzon Allah (ﷺ) sai aka ba shi labari, sai ya ce, "Sun kashe shi, su ma Allah ya kashe su, ba za su tambaya ba tunda ba su sani ba, maganin jahilci tambaya. Kadai ya ishe shi ya yi taimama, ya daure wurin ciwon da kyalle ko tsumma, sannan ya yi shafa a kansa, ya wanke sauran jikinsa» (Abu Dawud ne ya rawaito shi).

Sharuɗɗan Shafa A Kan Karan-Dori Da Bandeji Da Filasta

1. Sharadi wajen yin shafa a kan bandeji kada a wuce wajen da ake yi maganin da kewayensa.
2. Ba sharadi ba ne sanya karan-dori da bandejin ana cikin tsarki (alwala) kamar yadda ba sanya wani lokaci ba na shafar, matuƙar dai yana da buƙata to ya halatta ya yi shafar, a lokacin tsarki daga kari babba da karami. Idan buƙatar da gushe to wajibi ne ya cire, ya wanke gaɓar yayin da zai yi tsarki.
3. Dangane da filasta ko bandejin da za a iya cire shi cikin sauƙi, za duba a gani :

A– Idan cire bandejin zai yi wu cikin sauƙi, a wanke wurin ciwon ba tare da cutuwa, ko jinkirin warke wa ba, to sai ya cire ya wanke wurin, sannan ya mayar da shi.

B– Idan cirewar da wanke wurin ba zai yi wu, ba tare da an cutu ba ko an samu jinkirin warkewa ba, to sai ya yi shafa akan gaɓar da bandejin yake.

Yadda Ake Shafa A Kan Karan-Dori Da Bandeji

Idan mai yin tsarkin ya zo gabar da take da karan-dori ko bandeji sai ya wanke gefen wurin, sannan ya shafi dukkan kan karan-dorin ko bandejin, babu bukatar ya shafi bandejin da yake kan gabar da ba wajibi ba ne ya wanketa ba a cikin tsarkinsa.

Misali : Mutum ne aka sa masa bandeji a kan kafarsa har zuwa kwaurinsa, to zai shafi kan kafarsa ne, ba zai shafi kwaurinsa ba.

Yadda ake shafa akan bandeji

Shafa a kan karan-dori

